

Dvigubos pilietybės įteisinimo poreikis ir galimybės

adv. Ramūnas Petravičius

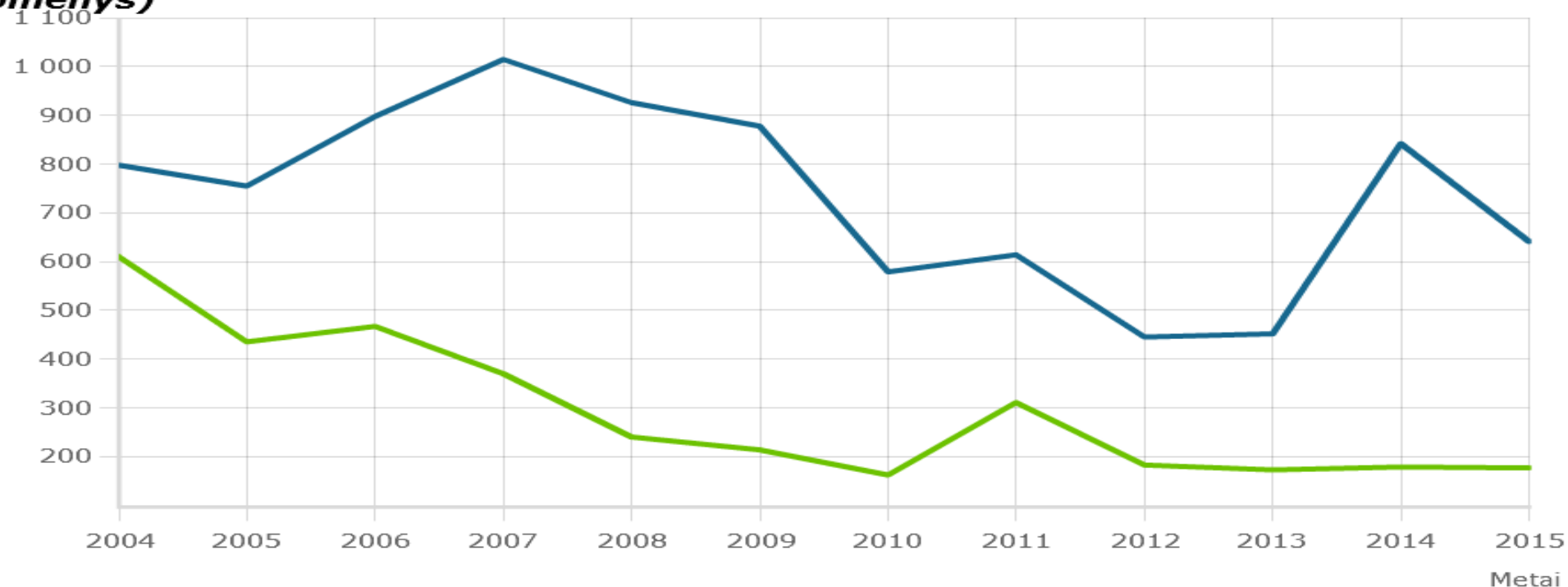
Ellex[®]
Valiunas | 25

Vilnius, 2017 m. balandžio 25 d.

- esamas reguliavimas pasenęs, neatitinka šiandienos poreikių
- po 1990 iš Lietuvos emigravusiųjų skaičius - apie 900 000, kas beveik sudaro 1/3 gyventojų; įvairiais laikotarpiais iki 1945 m. iš Lietuvos yra išvykęs taip pat dar beveik milijonas
- tik nedidelė dalis iš tų, kurie išvyko po 1990, turi kitos valstybės pilietybes
- Brexit ir naujos JAV administracijos politika gali paskatinti tokį poreikį
- norime turėti kiekvieną išvykusįjį Lietuvos ambasadoriumi
- Lietuvos pilietybės netekimas apsunkins emigravusiųjų grįžimą

Asmenų skaičius, netekusių LT pilietybės dėl įgytos kitos pilietybės

Asmenų, kuriems suteikta Lietuvos Respublikos pilietybė natūralizacijos tvarka, ir asmenų, netekusių Lietuvos pilietybės, skaičiaus palyginimas (metiniai duomenys)

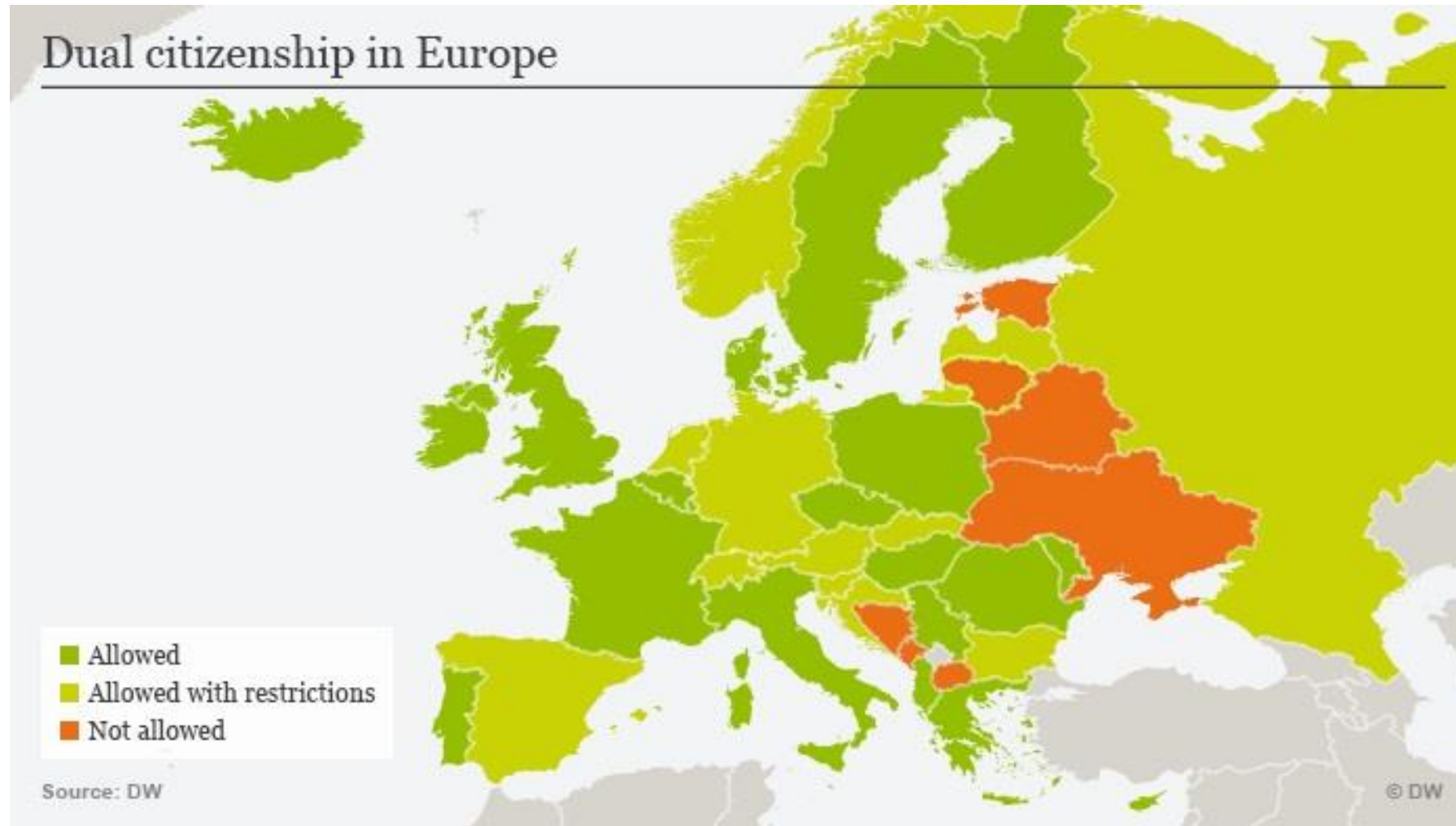

Asmenų, kuriems suteikta Lietuvos Respublikos pilietybė natūralizacijos tvarka, ir asmenų, netekusių Lietuvos pilietybės, skaičiaus palyginimas (metiniai duomenys)

- Asmenų, kuriems suteikta pilietybė, skaičius
- Pilietybės netekusių asmenų skaičius

↓ Atsisiųsti
↓ Detalus duomenys
Šaltinis: Migracijos departamentas

Migracijos departamento duomenimis, 2004-2015 metais tik **700-800** asmenų neteko Lietuvos pilietybės **per metus**

Šaltinis: <http://www.dw.com/en/dual-citizenship-in-europe-which-rules-apply-where/a-38174853>

Pastaba: kai kurie kiti šaltiniai Austriją, Norvegiją, Lenkiją ir Olandiją priskiria prie ribojančių dvigubos pilietybės atvejus, o Estiją prie leidžiančių

- Australija – leidžiama dviguba pilietybė
- Kanada – leidžiama dviguba pilietybė
- JAV – dauguma atvejų leidžiama dviguba pilietybė, tačiau yra procedūros, draudžiama stoti į kitos šalies karo tarnybą, taip pat kai kurias valstybės tarnautojo pareigas
- Daugumoje Pietų Amerikos šalių (išskyrus Venesuelą) leidžiama dviguba pilietybė
- Izraelis – visi žydai pagal kilmę turi teisę į Izraelio pilietybę, dėl to nereikalaujama atsisakyti kitos
- Egiptas – leidžia dvigubą pilietybę, privaloma informuoti institucijas, ribojama galimybė karinėje tarnyboje ir būti išrinktam į Parlamentą
- Meksika – leidžiama
- Pietų Korėja – leidžiama
- Naujoji Zelandija – leidžiama „kivi“ (naujazelandiečiams)
- Turkija - leidžiama

- Kazachstanas
- Šiaurės Korėja
- Venesuela
- Japonija
- Kinija (formaliai draudžiama, bet realybėje draudimas menkai įgyvendinamas)
- Indija (dėl didelio išeivių skaičiaus įvedusi „indo kortą“)

- 3 aktualūs Konstitucinio Teismo dokumentai – 2003 12 30 ir 2006 11 13 nutarimai bei 2013 03 13 sprendimas (aiškinantis 2003 ir 2006 nutarimus)
- Visais atvejais KT pasakė, kad dviguba pilietybė galima tik išimtiniais, retais, nedažniais atvejais, t.y. gali būti prieinama siauram, o ne itin plačiam asmenų ratui. Norint tai pakeisti, būtinas referendumas
- Nors KT (ypač 2006 m. sprendimo) susilaukė nemažai kritikos (tame tarpe dėl to, kad Konstitucijoje žodis „atskiras“ reiškia atskirai nustatytas, nepriklausomas, ir nereiškia „retas“ ar „išimtinis“), tokia doktrina yra galiojanti ir nepakeista

Dvi galimybės:

- suformuluoti naujas dvigubos pilietybės taisykles kaip tikrai siaurą išimtį ir doktrinos nekoreguoti
 - pagal šiai dienai turimus Migracijos departamento duomenis (700-800 pilietybės atsisakiusių asmenų per metus dėl kitos įgijimo), toks reglamentavimas patektų į išimtį; kita vertus, tikėtina, būtų vertinama potencialiai galinčių ją įgyti ratas, ir čia jau potencialiai patenka didesnis asmenų skaičius
- tinkamai suformuluoti, pagrįsti, sudaryti sąlygas ir tikėtis, kad Konstitucinis Teismas gali pakoreguoti doktriną naujoje Konstitucinės justicijos byloje (ne aiškinimo procedūroje)
 - tokiems Pilietybės įstatymo keitimams, kaip pasiūlyti ir suformuluoti Seime dabar, tai būtų teisingesnis kelias

- doktrinos keitimas siejamas su naujų bylų nagrinėjimu, ir naujų precedentų sukūrimu jose, bet ne su KT nutarimų, kitų baigiamųjų aktų nuostatų oficialiu aiškinimu
- 2013 m. Konstitucinio Teismo sprendimas ir yra aiškinimo procedūra; pagal tokią procedūrą net negalėjo keisti doktrinos; doktrinos keitimas galimas tik naujoje byloje, tą pripažįsta pats Konstitucinis Teismas, nepaneigdamas doktrinos koregavimo galimybės
- Konstitucinės doktrinos koregavimas įmanomas, jei:
 - konstituciškai pagrįdžiama
 - eksplicitiškai motyvuojama
 - vykdomas naujoje konstitucinės justicijos byloje (nei aiškinimo procese, kaip tai buvo 2013 m.)

- Konstitucijos 12 str. palieka pakankamai erdvės doktrinos koregavimui:
 - pirmoji dalis, kalbanti apie teisę įgyti pilietybę gimstant ir nenumatanti pilietybės atėmimo iš tų, kurie ją įgijo gimdami
 - antroji dalis, suteikianti teisę įstatymu nustatyti atskirus atvejus, ir nenurodanti, kad tokie atskiri atvejai turi būti išimtiniai arba reti
- Visuomeniniai santykiai turi savo raidą, ir dabartinė suformuluota doktrina jų neatitinka, yra pasenusi per tiek metų
- Tarptautinės praktikos pokyčiai, tendencijos, globalizacija ir ES politika, įskaitant pamatines laisves judėti ir dirbti ES
- Tačiau doktriną pakeisti gali tik pats Konstitucinis Teismas, kuris yra nepriklausomas

Galimos esamo pasiūlymo (dviguba pilietybė ES ir NATO šalių piliečiams) modifikacijos (papildomi ribojimai):

- Lietuvių kilmės reikalavimas
- Pilietybės įgijimas gimimu

- Esama referendumo kartelė yra per aukšta (daugiau nei 1/2 iš visų turinčių balsavimo teisę), ir iš esmės klausimo nusiuntimas į referendumą pagal esamas taisykles reiškia jo sužlugdymą
- Visiškai įmanomas referendumo kartelės nuleidimas iki bendrųjų privalomo referendumo reikalavimų (daugiau kaip 1/2 iš atėjusių balsuoti, turi ateiti balsuoti daugiau kaip 1/2, kad referendumas būtų laikomas įvykusių) tam tikriems 1 skirsnio straipsniams (pvz. 11, 12, 13, 15 ir 16 str.). Skirtingų reikalavimų taikymą užprogramuoja pati Konstitucija, reikalaudama 1 skirsnio 1 str. keitimui ne mažiau kaip 3/4 iš visų turinčių rinkimų teisę
- Referendumas tikslingas daug platesnei išimčiai padaryti, Izraelio, Italijos arba Airijos pavyzdžiu – visiems lietuvių kilmės asmenims
- Referendumas dar galėtų būti tikslingas balsavimo teisei apriboti (numatyti galimybę tai padaryti įstatymu, 34 str. 3 d., jei asmuo būdamas piliečiu ilgą laiką negyvena Lietuvoje)

Ellex[®] Valiunas | 25
Experience success